

Megkérdőjelezett kérdő- és felkiáltójelek

Lapunk ez év október 14-i számában vitaindító cikket közöltünk „Kérdőjelek és felkiáltójelek” címmel. A cikk szerzője Lehoczky Pál azzal a „szándékkal és reménnyel tette” közzé írását, hogy olvasóink körében kiélessítő, vitázó, ellentmondó véleményeket vált ki. Október 24-i számunkban közöltük Vastag Györgynek a hozzászólását. „Kell vagy nem?” alcímmel. A cikk szerzője a mozgalmon belüli szervezeti felépítésben véli megtalálni a bajok eredetét, azaz: az alapszervezeti egységek létének adott formájú érvényességét kérdőjelezi meg. Ezen kívül szerkesztőségünkbe érkezett még egy vitacikk, amely tartalmában csak többszörös áttétellel kapcsolódott a vitaindító lényegéhez, ezért közlését az általunk olvasott formában nem tartottuk célravezetőnek. Mindezekért vitáról eddig nem beszélhetünk, így a szerkesztőség munkatársai a vita kényszerű lezárása helyett, némboszankodással, de továbbra is bízza abban, hogy a későbbiekben ezt a fórumot mégiscsak kihasználják az érdekeltek — azaz: bárki! — a folytonosságot biztosítandó, felvetnek néhány gondolatot a Lehoczky Pál által leírt, s a KISZ lényegét érintő kérdésekhez. Lehoczky Pál, mint a SZOTE KISZ-titkára, lényegében véve részletekbe menő vizsgálatot tett közzé, ellentmondó véleményeket ütköztetve, az érdekvédelemtől kezdve az egyéni feladatvállalásokon át a szervezeti demokratizmusig. Mivel mi nem vagyunk (csak voltunk) egyetemi KISZ-tagok, s így az egyetemi KISZ-élettel kapcsolatban csupán „közvetett ismereteink” vannak, ezért nem szorosra a Lehoczky-cikkre reagálunk, hanem a KISZ-ről, mint az ifjúság nagy részét tömörítő szervezetről mondjuk el véleményünket. Tehát a KISZ-t, mint szervezeti egészet és mint potenciális közösségi formát próbáljuk meg vizsgálódásunk tárgyává tenni, azzal a céllal, hogy vitára ingereljünk.

A KISZ megalakulása óta több mint húsz év telt el. A szervezet és a szervezeti élet egy folyamaton ment keresztül, amely folyamatnak — véleményünk szerint — jól elkülöníthető stádiumai vannak. A hatvanas évek elején a KISZ abszolút megvalósulási formája volt a fiatalság társadalmi, közösségi életének. Valós célkitűzésekkel működött, és olyan feladatokat tudott adni a KISZ-tagoknak, amelyek megoldása során a társadalmi és egyéni érdekek összhangba kerültek. Ennek nyilvánvalóan objektív okai voltak, melyek az akkori társadalmi-gazdasági helyzetből adódtak. Vagyis a társadalmi szükségszerűség találkozott az egyén belső igényével, a közösségbe szerveződés társadalmilag is, individuálisan is elsődleges programmá vált. A KISZ, mint közösségi forma, olyan lehetőséget adott az egyén számára, amelyek másutt vagy más formában nem teremthettek meg. (Bizonyos szellemi produktumok elérésétől kezdve egészen az emberi, társas viszonyok megvalósulásáig. Ez a stádium pontosan fölterképezhető a társadalmi élet egyéb területein is. Vö. az Illés-zenekar ekkori dalai, vagy mai nosztalgia; Cseh Tamás!)

Ez a folyamat, közeledően a hetvenes évekhez, kétségtelen vál-

tozást mutat. Nyilvánvalóan: a társadalmi változással összhangban a KISZ-életre vonatkozóan, a formák maradtak a régiak, a tartalom pedig egyre inkább elszegényedett, majd elsikkadt. Egyre inkább bekövetkezett az az állapot, hogy a régi, kialakult formát nem tudták új tartalommal feltölteni. Ezen adminisztratív módszerekkel próbálták segíteni. Például: az egyéni KISZ-vállalások előterbe kerülése; jutalmazások; egyéb előnyök kiállításba helyezése. Tehát: egyrészt: a tartalom minden áron való megőrzése érdekében a közösségi munka motivációja tárgyiasul, azaz: az egyéni és közösségi érdekek összhangja kezd megszűnni, s a súlypont egy feltelelezett közösségi érdeken belül az egyéni érdekekre helyeződik; másrészt, ennek következményeként, fokozatosan kialakul egy olyan réteg, amely érvényesülésének egyik lehetőségét látja (vagy találhatja meg) ebben a formában. Tehát: az eredetileg az ifjúság adekvát közösségi megvalósulását biztosító szervezet, mint forma, kiüresedett. Ez a forma idejét múlt, mert a megváltozott társadalmi, gazdasági, szellemi feltételek mellett felnőtt egy olyan nemzedék, amely életének érvényes tartalma nem fér e forma keretei közé. Tehát az egyén nem tudja önmagát megvalósítani a mostanra már adminisztratív eszközökkel fenntartott formában, ezért — kényszerűen — más formákat próbál keresni. A KISZ ma is az egyetlen, a fiatalok számára érvényes közösségi életet biztosító szervezet, az ifjúság mégis más, alkalmi és látszólagos „közösségi” formákba csoportosul. (Lásd csövesek, aluljárók „közössége, vagy a Dugonics téri szókókkút körüli csoportosulások). Vagyis: az ifjúságnak igénye van arra, hogy közösségi életet éljen, de ezt az igényt a KISZ mai formájában nem tudja kielégíteni. Így érthető a fiatalok „idegenkedése” a KISZ-től, és az a tendencia is látszik, hogy ez az idegenkedés mindaddig megmarad, amíg a szervezet nem képes a mai társadalomhoz, a mai fiatalok igényéhez és érdekeihez alakítani egész szervezeti formáját.

Az is nyilvánvaló, hogy a szervezet önmagában, mint intézmény nem képes változtatni a jelenlegi helyzetén. A KISZ továbbra is KISZ-tagokból áll, akiknek maguknak kell a szükséges új formát kialakítaniuk. Tehát azt a bizonyos közösségi igényt kell érvényes társadalmi formává változtatni s nem megmaradni a „szervezetten kívülség” kisebbségi csoportjaiban. Mert a lehetőség továbbra is adott, s mindazoknak, akik változtatni szeretnének a helyzeten, kötelességük ezzel a lehetőséggel élni. Egyébként érvényét veszti minden „idegenkedés”, azaz, nincs különösebb értelme „távolról szidni” a KISZ-t. Ezért érthetetlen számunkra az a passzivitás, amelyet a vitaindító cikk után tapasztaltunk. Ez az érdektelenség azt látszik bizonyítani, hogy a KISZ-tagok nem hajlandók megkeresni azt a bizonyos új formát. Persze, ez a látszat, s nagyon reméljük, a fentiek ellenkezője fog bebizonyosodni. Ezért „szóltunk közbe”, s ezért adjuk közre remélhetőleg további vitára serkentő gondolatainkat.

A szovjet kommunisták kongresszusra készülnek

Nálunk is ismert, hogy az SZKP 1981. tavaszán készül összehívni soronlevő, azaz XXVI. Kongresszusát. Mi is ismerjük a Szovjetunió alapvető bel- és külpolitikai elképzeléseit, utóbbiakat éppen Breznyev elvtárs Alma-Atában elmondott beszédéből. A Szovjetunió békeszeretete, s ezért való minden áldozatkészsége ma már talán minden józanul gondolkodó ember számára közzismert. Eppen ezen alapelvek ismerete készítetett arra, hogy szeptemberi leningrádi tanulmányutamon a mindennapokban is próbáljam nyomkövetni a szovjet politikát.

Vendégként résztvehettem a Leningrádi Állami Egyetem egyik partalapszervezeti ülésén. Az igen szigorú tagfelvételi elbírálása után, kongresszusi előkészületekről tárgyaltak. Az SZKP KB ideológiai határozatában (1979. június) kiemelt helyen szerepel a kommunista személyiség nevelése. Az adott partalapszervezet — lévén szó pedagógiai — és pedagógiai pszichológiai tanszékekről — az oktatás és nevelés valóságos összhangját szeretné megvalósítani. A Komszomol tevékenységében erősítik a politikai nevelőmunkát, s kívánatosnak tartják a tudatosabb kollégiumi nevelőmunka feltételeinek mielőbbi megteremtését is.

A gyermekek nevelése valóban össztársadalmi feladatot jelent. Öröm volt látni azt a sok szép, új játszótérrel, amit kongresszusi felajánlásként az üzemek, gyárak szocialista brigádjai építettek. Ezek közül is kiemelkedik pl. az „arany kakas” nevet viselő kis gyermekvároska, amit fátlól, a baltikumi kisvárosok mintájára, a művészeti főiskola hallgatói készítettek igen nagy szakértelmmel és természetesen társadalmi munkában.

Módom volt arra is példát látni hogyan értelmezi a szovjet nép az internacionalizmust. A hagyomány szerint még Lenin és Lunacsarszkij dolgozták ki a Nemzetközi Tengerész Klub működési alapelveit. Egyik este szovjet főiskolai hallgatókkal és kísérőkkel ebben a klubban baráti találkozóon vettünk részt. Ezek a programok minden Leningrádba érkező tengerész számára nyitottak. A kikötőből a klub saját autóbussza szállítja oda őket.

A klubban tv szoba, újság-olvasó terem, tánc terem, és bár működik. Ezen az estén viszonylag kevés vendégünk van, kommentálta az igazgató, (aki egyébként a tolmácsokhoz hasonlóan a szovjet szakszervezet alkalmazottja) mert ma kevés hajó érkezett a kikötőbe. Így is találkoztunk angol, lengyel, görög, ciprusi, fülöp-szigeti tengerészekkel. Megfigyeltem, hogyan magyarázza az angol matróznak Leningrád nevezetéseit egy Jakut-földi szovjet főiskolás, megnéztem, hogyan táncolnak a görögök. S talán szimbólumnak is felfogható; milyen elmélyülten ping-pongozott egymással egy görög kislány és egy Fülöp-szigeti kislány, s egy lengyel tengerésziszt mosolyogva nézte őket. Arra gondoltam, milyen egyszerű is ez a nemzetköziség, ez a béke!

Szinte minden leningrádi középület kerítésén olvasható a legfontosabb célkitűzésekből, jelszavakból. Nekem ez tetszett a legjobban; továbbhaladásunk feltétele, — ritmus, tempó és minőség. A leningrádiak már ebben a szellemen dolgoznak.

MICHELLER MAGDOLNA

Szakszervezeti hírek

A JATE SZB október 24-én ülést tartott, amelyen megjelentek a munkahelyi bizottságok titkárai is. Az ülésen megvitatották és elfogadták a bizottság 1981. évi költségvetését, majd tájékoztatót hallgattak meg az egyetemen most szerveződő lakásépítési akcióról. Ezután az SZB elnöke adott ismertetést a munkahelyi és kari oktatói-dolgozói értekezletek előkészületeiről. Az ülés befejező napirendi pontjaként rövid tájékoztató hangzott el az egyes munkahelyi bizottságokhoz beosztott instruktorok feladatairól. Az SZB által megbízott instruktorok feladatairól. Az SZB által megbízott instruktorok: BTK: Frankné dr. Font Márta, TTK: dr. Gulyás Sándor, JTK: dr. Hofszang József, központi egység: Kristó Pál, marxizmus tanszékek: dr. Harangozó József, kibernetika: Varga Pál, központi könyvtár: dr. Schneider Gyula, ált. iskola: Szilasi Lajosné dr. Ságvári Gimnázium: dr. Bárdi István.

Október hónapban, igen változatos tematikával, indult az 1980/81. évi szakszervezeti politikai oktatás a József Attila Tudományegyetemen. A társadalom és a napi politika időszerű kérdéseivel, a szocialista társadalom fejlődésével foglalkozó 18 tanfolyam munkájában 499-en vesznek részt. A tanfolyamok szervezését és tananyaggal való ellátását a szakszervezet végzte. Az előadók az egyetem dolgozói, illetve néhány meghívott előadó.

Legnagyobb érdeklődés az „Időszerű kérdések” című tanfolyam iránt nyilvánult meg, de sokat jelentek a városi szervezésű Politikai Akadémiára is. Két speciális tematikájú tanfolyam indult, 3 csoportban, az egyik a két gyakorló iskola tanárai részére szervezett elméleti tanfolyam, a másik a JATE könyvtárosa részére szervezett szakmai-ideológiai továbbképzés.

November 2-6. között Szegeden tartózkodik a JATE SZB vendégként a lodzi egyetem dolgozóinak asztalitenisz válogatott csapata. Lengyel barátaink szegedi tartózkodásuk során megmérkőznek a JATE férfi és női válogatottjával.

Dr. Imre József

Fájdalmas veszteség érte az Orvostudományi Egyetem hallgatóit, oktatóit: 50 éves korában elhunyt Imre József professzor az I. Sebészeti Klinika megbízott igazgatója.

1930-ban született Szegeden. Az orvosi hivatás szeretetét már a szülői házból magával hozta, mivel apja Szeged környéki falvakban volt körzeti orvos. Egyetemi tanulmányait is Szegeden végezte, és itt avatták orvosdoktorrá 1948-ban „Summa cum laude” jellel. Féléves közkórházi gyakorlat után több mint 25 éven át haláláig a szegedi I. Sebészeti Klinika tagja volt. 1957-ben sebész, 1961-ben urológus szakorvosi képesítést nyert. Klinikai pályafutása töretlen volt: 1958-ban tanársegéd, 1967-ben adjunktus, 1972-ben docens és 1977-ben egyetemi tanár lett. Az első évek utkeresése után a hatvanas évek elején érdeklődése a sebészet egyik legnehezebb és talán legmostohább területe, a nyelőcső és a gyomor felső szakaszának betegségei felé fordult. 1962-ben Leedsben egy éves ösztöndíjas tanulmányutát tett, majd 1966-ban ismét Angliában. Bristolban fejlesztette tovább ismereteit Belsej nemzetközileg is elismert sebészeti intézetében. 1970-ben az orvostudományok kandidátusa, 1976-ban pedig az orvostudományok doktora tudományos fokozatot nyert el disszertációjával.

Munkahelyén, a klinika mellkassebészeti osztályán bevezette és számos területen továbbfejlesztette a nyelőcsősebészet legjobb módszereit. Kivételesen széles körű képességei, melyek elsősorban a műtéti technika területén mutatkoztak meg, sok szép sikert biztosítottak számára. Munkájával, eredményeivel először országos, később nemzetközi hírnevet szerzett nemcsak magának, de a klinikának is. Számos tudományos társaság választotta tagjai sorába: vezetővel tagja volt a Magyar Sebész Társaságnak, tagja az Angol Mellkassebész és a Nemzetközi Gastroenterológus Társaságnak.

Tudományos munkáját 78 dolgozata és Littmann sebészeti műtéti tankönyvében a nyelőcsőről írt fejezet jelzik. Oktató mun-

káját mindig nagy lelkesedéssel s pontossággal látta el. A magyar sebészet méltó követeként számos külföldi kongresszuson vett részt, hazai és külföldi társaságok ismételtén kérték fel referátumok tartására, továbbképző kurzusok előadójaként. A hetvenes évek második felében fiatal és idősebb sebészek is nagy számban keresők fel munkahelyén, hogy az általa alkalmazott módszereket tőlé elsajátítsák, alkalmazzák.

Emberi tulajdonságait a szilárd egyéniség, rendíthetetlen nyugalom és állóképesség, magas foku szorgalom és derűs életszemlélet jellemezte.

Tanszékevezető egyetemi tanári kinevezésétől jóformán napok választották el, amikor termékeny és sikeres életpályáját derékba törte a halál. Betegségét kivételes önfegyelmel viselte s nemcsak munkájával az azzal a kemény helytállással is példát mutatott munkatársainak, tanítványainak, hallgatóinak egyaránt, ahogyan dacolva a sorvasztó betegséggel dolgozott, irányított csaknem haláláig.

Az Orvosegyetem tanárai, oktatói és hallgatói megrendülten tisztelnek Imre József professzor, az alkotó és gyógyító orvos emlékére.

BARADNAY GYULA DR.

Rédei László kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Rédei László Kosuth-díjas akadémikusnak, nyugalmozott egyetemi tanárnak, a szegedi tudományegyetem egykori professzorának 80. születésnapja alkalmából a matematika területén végzett eredményes

kutatómunkájáért és iskolateremtő tevékenységéért a Szocialista Magyarországiért Érdemrend kitüntetést adományozta. A kitüntetést november 9-én Szentágothai János, az MTA elnöke adta át.